

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.137/2024/32.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. november 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az emberkereskedelem és kényszermunka bűntette miatt Terhelt1 és társa ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2024. január 15. napján kihirdetett 214.B.139/2022/157. számú ítéletét Terhelt2 II. rendű vádlott tekintetében megváltoztatja.

Terhelt2 II. rendű vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés tartamát 4 (négy) évre enyhíti.

Egyebekben Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottak esetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámítja az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a 2024. május 2. napjáig letartóztatásban töltött időt is.

Terhelt1 I. rendű vádlott lakcíme Cím1., tényleges tartózkodási helye a bv.intézet1, Terhelt2 II. rendű vádlott anyja neve terhelt2 anyja nevel, lakcíme cím24

A másodfokú eljárás során felmerült 16.800.- (tizenhatezer-nyolcszáz) forint bűnügyi költséget Terhelt1 I. rendű vádlott köteles az állam részére megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2024. január 15. napján kelt 214.B.139/2022/157.számú ítéletével Terhelt1 I. r. vádlottat emberkereskedelem és kényszermunka büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 192. § (2) bekezdés a) és b) pont, (4) bekezdés I. fordulat] miatt 7 év szabadságvesztésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést fegyház fokozatban kell végrehajtani, és abból a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította.

[2] A törvényszék Terhelt2 II. r. vádlottat emberkereskedelem és kényszermunka büntette [Btk. 192. § (2) bekezdés a) és b) pont, (4) bekezdés I. fordulat] miatt 5 év 4 hónap szabadságvesztésre és 6 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést fegyház fokozatban kell végrehajtani, és abból a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A II. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította.

[3] A törvényszék rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről, valamint az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[4] Az ítélet ellen az ügyész súlyosításért, a szabadságvesztés és a mellékbüntetés tartamának emelése végett, Terhelt1 I. r. vádlott enyhítésért, védője enyhébb jogi minősítésért és enyhébb büntetés kiszabása érdekében, Terhelt2 II. r. vádlott és védője bűncselekmény hiányában történő felmentés céljából jelentettek be fellebbezést.

[5] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli főügyészség) a büntetőügy irataival együtt megküldött BF.349/2022/26. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak értékelte. Egyben rámutatott, hogy a védelmi fellebbezések tartalmára figyelemmel a másodfokú eljárásban teljeskörű felülvizsgálatnak van helye. A fellebbviteli főügyészség kifejtette, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat megtartotta, ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a bizonyítékok megfelelő értékelésével a tényállást helytállóan állapította meg, az megalapozatlansági hibában nem szenved. Kizárólag az ítélet 8. oldalának utolsó bekezdése szorul pontosításra, mivel számelírást tartalmaz. A cselekmény jogi minősítése ugyancsak törvényes. Ugyanakkor a törvényszék indokolatlanul enyhe szabadságvesztési és mellékbüntetési tartamot határozott meg mindkét vádlott esetében. Terhelt1 I. r. vádlott esetében az erkölcsi bizonyítvány adatai alapján rögzíthető, hogy a terhelt normakövetésre alkalmatlan és jelenleg is négy büntetőeljárás hatálya alatt áll, társadalomra veszélyessége kiemelkedő, ezért vele szemben a középértéket meghaladó szabadságvesztés és hozzá arányosított időtartamú közügyektől eltiltás kiszabása szükséges. Az első büntényes Terhelt2 II. r. vádlott esetében sincs olyan nyomatékos enyhítő körülmény, amely a törvényi minimumot alig meghaladó tartamú szabadságvesztés kiszabását indokolná. A büntetési célok elérése és az ítéleti belső arányosságnak megfeleltetés érdekében a terhelttel szemben a 7 év 6 hónap középértéket célzó, felemelt tartamú szabadságvesztést és mellékbüntetést kell alkalmazni.

[6] Mindezekre figyelemmel a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fentieknek megfelelően változtassa meg, míg egyebekben hagyja helyben.

[7] Terhelt1 I. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában fellebbezését és az elsőfokú bíróság előtt megtartott perbeszédében foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta.

[8] Az ügyészség álláspontjával szemben a védelem megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítélete részbeni megalapozatlanságban szenved a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 592. § (2) bekezdés c) pontjában foglaltak alapján, mivel a

megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával, valamint ugyanezen jogszabályhely d) pontjában foglalt okból is, mivel az elsőfokú bíróság megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

[9] Az elsőfokú bíróság maga is ellentmondásosnak ítélte sértett1 sértett nyilatkozatait, azonban ítéleti tényállását – tévesen – mégis a sértett egy elfogadhatónak vélt vallomására alapította, illetve egyes tanúvallomások azon részeire, melyek a sértett kiválasztott vallomását erősítik. Az elsőfokú bíróság azonban a vallomások közül ilyen módon nem „válogathat”, azt kellett volna értékelnie, hogy a sértett miért tett egymásnak lényegi elemeket illetően is ellentmondó nyilatkozatokat.

[10] Az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta egyes tanúk vallomásainak olyan részleteit, melyek a vádirati tényállás és jogi minősítés ellen hatnak. A védő részletesen elemezte, hogy miért nem támasztja alá a sértett kiszolgáltatott helyzetét és a sértett vallomását tanú11, tanú12, tanú4, az 1. számú tanú, tanú7, tanú6, tanú8, tanú10, tanú3 tanúk vallomása, a 2020. július 17. napján kelt ambuláns kezelőlap és az ügyiratban fellelhető videók tartalmáról készített rendőri feljegyzés.

[11] Az eljárás során meghallgatott, a sértettel kapcsolatban igazságügyi szakvéleményt készítő szakértő az ellentmondások okát, az első- és második kiegészítő szakvélemény eltéréseit lényegében a sértett súlyos személyiségzavarával magyarázta. Azt állította, hogy ilyen személynél mindig lesz konfabulatív elhárítás, valóságtorzítás, nem várható tőle mindenben passzoló előadás és érzelmi reakció.

[12] A védő álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok – általa levezetett - megfelelő értékelésével a helyes tényállás megállapítható, így a részbeni megalapozatlanság a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető.

[13] A cselekmény minősítésével kapcsolatban kifejtette, hogy jelen ügyben az emberkereskedelem és kényszermunka minősítés helyett kizárólag kisebb tárgyi súlyú cselekmény/cselekmények valósultak meg, melyek büntetési tétele elmarad az ítéleti minősítéstől, a tényállásszerűséghez megkívánt sértetti kiszolgáltatott helyzet ugyanis nem állapítható meg.

[14] Ennek kapcsán hangsúlyozta, hogy a sértett vallomása nem fogadható el, lényegi elemeit tekintve is ellentmondásokat tartalmaz, bántalmazás objektív adatokkal, orvosi iratokkal nem igazolható. Azok, akik látták a sértettet és Terhelt1 I. r. vádlottal együtt mozogni, nem alá-fölrendeltségről, sokkal inkább egyenrangú, baráti viszonyról számoltak be. Pénzkezelésre azért került sor, mert a sértett azt az I. r. vádlottra bízta, az okmányokat pedig azért adta oda a sértett az I. r. terheltnek, hogy ne hagyja el. Fogvatartás sem igazolható, ellenben az igen, hogy a sértett szabadon járhatott-kelhetett, és objektív lehetősége volt arra, hogy a cím33 ingatlant bármikor elhagyja, vagy a hely1ben segítséget kérjen.

[15] Amennyiben a másodfokú bíróság a védői állásponttal egyetért, úgy enyhébb büntetési tételkeret között kell Terhelt1 I. r. vádlott büntetését kiszabni.

[16] Erre tekintettel elsődlegesen indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét a Be. 606. § (2) bekezdésében foglaltak alapján változtassa meg, és az I. r. vádlott cselekményét minősítse át (prostitúció elősegítése, vagy kerítés és kitartottság).

[17] A büntetéskiszabás körében rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló enyhítő körülményeket túlnyomórészt felsorolta ugyan, ám azokat nem kimerítően értékelte. Enyhítő körülményként szükséges értékelni jelen esetben az I. r. vádlott részbeni beismerő vallomását, továbbá azt, hogy két kiskorú gyermeke van. Szintén nyomatékos enyhítő körülmény az időmúlás, ami nem a vádlottaknak, sokkal inkább a sértettnek róható fel, valamint azon tényezőt, hogy a büntetőeljárás teljes időtartama alatt védelem a legszigorúbb kényszerintézkedés hatálya alatt volt, és annak hatálya alatt áll a mai napig. Hivatkozott

továbbá védenca megromlott egészségi állapotára, nevezetesen a szakértő által megállapított személyiségzavarra és halláskárosodásra. A rendelkezésre álló adatok (az ítéletben hivatkozott üzenetváltások) alapján a cselekmény elkövetésére rövidebb időszakon, két héten keresztül került sor, és a cselekmény a sértettnek szakértői szempontból igazolható traumát nem okozott.

[18] A fentiekre figyelemmel másodlagosan a büntetés enyhítését indítványozta.

[19] Harmadlagosan – a súlyosításért bejelentett ügyési fellebbezésre tekintettel – az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[20] Terhelt2 II. r. vádlott védője a korábban bejelentett fellebbezést változatlanul fenntartotta. Elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és védenca felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését indítványozta.

[21] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjaiban írt okok miatt részben megalapozatlan. Emiatt az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg, így megalapozatlan következtetést vont le védenca bűnössége tekintetében.

[22] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a vallomásokból kifejezetten csak azokat a részeket ragadta ki, amelyek véleménye szerint alátámasztják az ítéletet, és teljesen figyelmen kívül hagyta azokat a szubjektív tényállási elemeket és a vallomásokban elhangzottakat, amelyek egyértelműen alátámasztják Terhelt2 II. r. vádlott ártatlanságát és azt, hogy az ítéletben leírt bűncselekményt nem, hogy nem követhette el, hanem nem is volt rá módja, illetve alkalma.

[23] Hangsúlyozta, hogy védenca egyértelműen és következetesen tagadta az ítéletben megfogalmazott bűncselekmény elkövetését, amelyet az összes tanú és maga a sértett vallomása is alátámasztott.

[24] A védő nem értett egyet a törvényszék okfejtésével a II. r. vádlott nyelvismeretével összefüggésben sem. Álláspontja szerint egyértelműen bebizonyosodott a tárgyaláson, hogy Terhelt2 II. r. vádlott a cselekmény időszakában magyarul sem írni, sem olvasni nem tudott, csak beszélni.

[25] Az eljárás során tanúként kihallgatott személyek egybehangzóan akképpen nyilatkoztak, hogy védenca a vád tárgyává tett bűncselekményt nem követte el, abban nem működött közre, továbbá a sértettet nem bántalmazta, nem kényszerítette. Védenca korábban sem tanúsított erőszakos magatartást, valamint bűncselekmények elkövetését feltételező jeleket sem mutatott. Az eljárásban résztvevő személyek részletesen nyilatkoztak, hogy védenca a vádirati tényállásban foglaltakat nem valósította meg, mivel reggeltől estig tartó munkavégzésére tekintettel képtelen lett volna rá. Ennek alátámasztására hivatkozott tanú3, tanú10, a sértett és az 1. számú tanú vallomása.

[26] sértett1 sértett többször is tisztán, érthetően kijelentette, hogy őt Terhelt2 II. r. vádlott soha nem bántotta. Egyértelműen kitűnt a sértett magatartásából és az egész vallomásából, hogy nem fél a terhelttől és nem azért tesz a terheltre kedvező nyilatkozatot, mert ezzel bárkit is védeni akar.

[27] Hivatkozott továbbá Terhelt1 I. r. vádlottnak a 2023. július 12. napján megtartott tárgyaláson tett vallomása, amelyben úgy nyilatkozott, hogy Terhelt2 II. r. vádlott telefonját ő használta, és ő írt arról sms-eket a saját telefonjára, illetve volt, hogy a sértett írta az üzenetet.

[28] A cselekmény minősítésével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az emberkereskedelem és kényszermunka tényállási elemei Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában nem valósultak meg.

[29] Maga a sértetti vallomás is tisztázta védenca helyzetét és ártatlanságát. Továbbá a nyomozati anyagban szereplő elektronikusan küldött üzenetek sem tudják alátámasztani a II. r. vádlott felelősségét, az I. r. vádlott vallomására tekintettel. Terhelt1 I. r. vádlott nyilatkozatát hitelt érdemlő módon támasztják alá az eljárás tanúinak vallomásai, mely szerint II. r. vádlott írni, olvasni ilyen formában nem tudna.

[30] Mind a rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítható objektív körülmények elemzése, mind a sértett vallomása arra az eredményre vezet, hogy a vád szerinti bűncselekményt védenca nem követte el, és a bűncselekmény elkövetéséről tudomással nem bírt.

[31] Amennyiben a másodfokú bíróság védenca büntetőjogi felelősségét a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kétséget kizáró módon megállapíthatónak látja, fontosnak tartotta kiemelni, hogy a tényállás alapján a vádtól eltérően más bűncselekmény megállapítása lehetséges, bűnsegédi magatartás formájában. Így a kerítés vagy a prostitúció elősegítése merülhet fel az ügyészi vádiratban szereplő emberkereskedelem és kényszerszermunka bűncselekmény helyett.

[32] A büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56/2007. számú Büntető Kollégiumi vélemény (a továbbiakban: 56. BK vélemény) és a Btk. 79. § és 80. § (1) bekezdésére figyelemmel indítványozta, hogy enyhítő körülményként vegye figyelembe a másodfokú bíróság a terhelt büntetlen előéletét, együttműködő magatartását, szabálykövető és törvénytisztelő életmódját, valamint, hogy semmilyen eljárás nincs vele szemben folyamatban.

[33] A fentiek alapján a védő elsődlegesen a terhelt felmentését, másodlagosan a cselekmény vádtól eltérő minősítését, és a cselekmény enyhe fokához, valamint a terhelt személyi körülményeihez igazodó méltányos büntetés kiszabását indítványozta, olyan formában, hogy az ne eredményezzen büntetett előéletet.

[34] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezések elintézésére nyilvános ülést tűzött ki a Be. 599. § (1) bekezdése alapján, amelyen az ügyész nem vett részt.

[35] Terhelt1 I. r. vádlott védője a nyilvános ülésen tartott perbeszédében a fellebbezésének írásbeli indokolásában foglaltakkal egyezően nyilatkozott.

[36] Terhelt2 II. r. vádlott védője ugyancsak az írásban indokolt fellebbezéssel egyezően adta elő perbeszédét.

[37] A Terhelt2 II. r. vádlott javára bejelentett fellebbezések részben eredményre vezettek.

[38] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Mivel az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezéseket nem csupán a Be. 583. § (3) bekezdésének a) és b) pontjaiban írt rendelkezéseket érintően terjesztették elő, nem volt helye az elsőfokú ítélet Be. 590. § (3) bekezdése szerinti korlátozott felülbírálatának. Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az elsőfokú ítélet megalapozottságának, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseknek, valamint az indokolás helyességének a vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

[39] Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban nem történt olyan a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárásra utasítását indokolná. A bíróság törvényesen volt megalakítva, a hatáskörét nem lépte túl, az illetékességi szabályokat nem sértette meg, kizárt bíró az ítélet meghozatalában nem vett részt, a tárgyaláson a

vádlottak, a védők és az ügyész részt vettek, az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel nem volt ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés a)-d), f) pont].

[40] A törvényszék nem valósított meg olyan, a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott relatív eljárási szabálysértést sem, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, a vádlottak bűnösségének megállapítására, a bűncselekmény minősítésére vagy a büntetés kiszabására. Az ítéltábla ennek kapcsán megállapította, hogy a tárgyalás nyilvánossága nem sérült, az eljárásban résztvevő személyek a törvényes jogukat korlátozás nélkül gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket nem sértette meg, a bűnösség megállapítása, a cselekmények Btk. szerinti minősítése és a büntetés kiszabása tekintetében az indokolási kötelezettségének eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b), d) pont].

[41] Az ítéltábla – az elsőfokú ítélet megalapozatlanságára vonatkozó védői felvetések kapcsán – az alábbi büntető eljárásjogi rendelkezésekre, eseti döntésekre, illetőleg az azok által formált elvi álláspontokra mutat rá.

[42] A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le [Be. 591. § (1) bekezdés].

[43] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a bizonyítékok értékelésére vonatkozó törvényi rendelkezések adják, amelyek szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje. A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (3) és (4) bekezdése]. E szabályozás biztosítja a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti szabad értékelését, illetőleg védi az elsőfokú bíróság mérlegelését.

[44] Az eltérő tényállás megállapításának elsődleges és általános feltétele az, hogy az első fokon meghozott ítélet tényállása nem megalapozott.

[45] A megalapozatlanság mértéke (teljes vagy részleges) ugyanakkor más-más jogkövetkezmennyel jár.

[46] Az elsőfokú ítélet teljes egészében megalapozatlan, ha az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen [Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pont]. Teljes megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja [Be. 610. §], azaz ilyen esetben az elsőfokú ítélet másodfokú bíróság általi korrekciójára nincs törvényes lehetőség.

[47] Részlegesen megalapozatlan az ítélet, ha az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a tényállás részben felderítetlen, a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával vagy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés a)-d) pont].

[48] Csak részleges megalapozatlanság esetén kerülhet sor a tényállás kiegészítésére (ez a hiányzó ténymegállapítás pótlását jelenti) vagy helyesbítésére (a meglévő ténymegállapítás módosítása vagy mellőzése), amely történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján [Be. 593. § (1) bekezdés a) pont]. A kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt semmiképpen.

[49] A másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát oly módon is kiküszöbölheti, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapít meg, ha a vádlott felmentésének vagy részbeni felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének vagy részbeni megszüntetésének van helye [Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja], illetve ellenkezőleg, ha az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségének megállapítása indokolt [Be. 593. § (1) bekezdés c) pont].

[50] Ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti [Be. 593. § (2) bekezdés első mondat]. Eltérő tényállás megállapításának minősül a tényállás olyan megváltoztatása, amely a terhelt felmentését követően a terhelt bűnösségének megállapítását eredményezi [Be. 593. § (5) bekezdés a) pont], vagy a vádlott bűnösségének megállapítását követően a vádlott felmentéséhez vezet [Be. 593. § (5) bekezdés b) pont]. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat [Be. 593. § (2) bekezdés második mondat].

[51] Hangsúlyozni kell, hogy az eltérő tényállás megállapításának alapvető feltétele a tényállás megalapozatlansága (BJD 8349). Ha a tényállás megalapozott, akkor még a felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761, BJD 8377). A részbeni megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a helyesbített, kiegészített, illetve az eltérően megállapított tényállás alapján bírálja felül [Be. 593. § (3) bekezdés].

[52] A Kúria EBH 2019.B.9. számon közzétett határozatában kifejtettek szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, a felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem a felülmérlegelés tilalma alá esik, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, abban az esetben, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vagy a bűnösnek kimondott vádlott felmentéséhez vezethet. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított tények megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns. Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a fellebbviteli bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában eljáró másodfokú bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték. A másodfokú eljárásban az eltérő bizonyítékértékelés (felülmérlegelés) tilalmának általános érvényű elve azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelt érdemlőségéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette.

[53] Az ítéltábla első körben a terhelték személyi körülményeire vonatkozó megállapításokat vizsgálta azzal, hogy azok a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában írtak

szerint nem a tényállás részei. Az elsőfokú ítélet indokolásában a Terhelt I. r. terhelt személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tények az erkölcsi bizonyítványban rögzített adatok alapján az alábbiak szerint szorúlnak kiegészítésre:

a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2017. november 24. napján kelt és jogerőre emelkedett 14.B.12.126/2016/44.számú határozatával hamis vád büntette miatt (elkövetési idő: 2015. május 17.) 100.000.- Ft pénzbüntetésre ítélte;

a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2018. szeptember 11. napján kelt és jogerőre emelkedett 22.Fk.13.719/2016/65.számú határozatával garázdaság büntette miatt (elkövetési idő: 2015. április 16.) 90 nap elzárásra ítélte;

a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 11.B.20.597/2020/72.számú, 2023. június 29. napján kelt és a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 27.Bf.10.919/2023/22. számú határozata folytán 2024. május 2. napján jogerőre emelkedett határozatával közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette, hamis magánokirat felhasználásának vétsége és garázdaság vétsége miatt (elkövetési idő: 2017. február 27.) 1 év 2 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte; a szabadságvesztés büntetés kezdő napja: 2024. május 3., utolsó napja: 2025. július 2.;

jelenleg a 2019. február 17. napján elkövetett garázdaság vétsége (a Budapesti VI-VII. Kerületi Ügyészség 2240/2019/14.számú vádirata alapján), a 2019. október 22. napján elkövetett garázdaság büntette (BRFK VI. Kerületi Rendőrkapitányság 2396/2019.bü.), a 2019. november 6. és 2020. február 17. napja között megvalósított pénzmosás büntette (a Fővárosi Főügyészség KÜO.4325/2023/7.számú vádirata alapján) miatt folyik ellene büntetőeljárás.

[54] A felülbírálat során az ítéltábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság tényállása a Be. 592. § (2) bekezdés c) pontjában meghatározott okból kis mértékben megalapozatlan, így kiegészítésre szorul, ezért az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság által megállapított történeti tényállást az alábbiak szerint egészíti ki:

a tényállás első mondatában a „sértett1 sértett” szövegrész helyébe „A 18 éves sértett1 sértett, aki az általános iskola hat osztályát végezte el” mondatrész lép;

a tényállás második mondatában a „súlyos személyiségzavarban szenvedő sértett” kifejezés helyébe a „súlyos személyiségzavarban szenvedő, nehezen alkalmazkodó, befolyásolható, érzelmileg labilis sértett” szövegrész lép;

a tényállást – a nyomozati szakban beszerzett egyesített elmeorvos-, orvos-, és pszichológus szakértői véleményben rögzítettek alapján - azzal egészíti ki, hogy „az I. r. vádlott a bűncselekmény elkövetésének idején nem szenvedett az elméműködés olyan kóros állapotában, amely korlátozta, illetve kizárta volna, hogy cselekménye társadalomra veszélyes következményeit felismerje, illetve, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék”.

[55] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az így kiegészített tényállás alapján bírálta felül. [Be. 593. § (3) bekezdés].

[56] Egyebekben a törvényszék által megállapított történeti tényállás felderített, hiánytalan, a bizonyítás anyagát képező ügyiratok tartalmával egyező, valamint helytelen ténybeli következtetésektől mentes, megalapozatlansági hibában tehát nem szenved. Mivel bizonyítási eljárás lefolytatása sem vált szükségessé, az elsőfokú ügydöntő határozatban rögzített tényállás a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

[57] Az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége során részletesen számot kell adnia arról, hogy mely bizonyítékot fogadott el, ennek mi az indoka és nyomon követhető módon az indokolásból ki kell tűnnie, hogy a tényállást mire alapította. Ekkor van

abban a helyzetben a másodfokú bíróság, hogy ellenőrizni tudja, hogy a mérlegelés teljeskörű, valamennyi bizonyítékra kiterjedő volt-e és az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékoknak a megállapított tényállás megfelel-e. A bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság feladata, míg a másodfokú felülbírálat során ezen értékelő tevékenység ellenőrzésére kerül sor. Ennek kapcsán megállapítható, hogy a törvényszék eleget tett a bizonyítás általános szabályai között meghatározott előírásnak, amely szerint a bíróságnak a bizonyítékokat egyenként és összességükben kell értékelnie. Ítélete indokolásában – a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint eljárva – megjelölte azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntését alapozta, logikai hibáktól mentes és meggyőző indokát adta annak, hogy a tényállás megállapításánál mely bizonyítékot és miért fogadott el vagy vetett el. Az ítélet indokolásából megismerhető a bírói meggyőződés kialakulásának az a logikai folyamata is, amely a bizonyítás eredményének megállapításához vezetett. A Be. 167. § (3) bekezdés értelmében - miszerint a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító erejük - a bizonyítékok mérlegelésének szabadsága azt jelenti, hogy mindig a bírói mérlegelés dönti el az adott bizonyítási eszköz jelentőségét és bizonyító értékét.

[58] A törvényszék a bizonyítást a szükséges és lehetséges körben lefolytatta, a tárgyaláson kihallgatta a vádlottakat, sértett1 sértettet, tanú3, tanú2, tanú9, tanú10, tanú7, tanú6, tanú8 és az 1. számú tanúkat, szakértő4 igazságügyi pszichológus szakértőt, felolvasással tette a tárgyalás anyagává tanú11 és tanú12, valamint tanú4 tanúk vallomását, és ismertetéssel az eljárás során beszerzett releváns okirati bizonyítékokat.

[59] A bizonyítékok értékelése körében az elsőfokú bíróság helytállóan tulajdonított kiemelt jelentőséget a vádlottak közötti telefonos kommunikáció, azaz az egymásnak küldött sms-ek tartalmának. Ennek kapcsán helyesen mutatott rá, hogy az eljárás során nem volt vitatott, hogy az „Éldes Szerelmem” néven elmentett telefonszám Terhelt2 II. r. vádlotthoz tartozik. Az is aggálytalanul megállapítható volt, hogy a telefont a II. r. vádlott használta, hiszen az eljárás folyamán nem merült fel arra vonatkozó adat, hogy az I. r. vádlott a sértett tevékenységével kapcsolatban más személyt kívánt volna tájékoztatni. Bár a II. r. vádlott a 2023. július 12-ei tárgyaláson (134. sorszámú jegyzőkönyv) először úgy nyilatkozott, hogy nem szeretne arra a kérdésre válaszolni, hogy a telefont magával vitte-e, amikor dolgozni ment, később azt vallotta, hogy a telefon általában mindig nála volt. Az ítéltábla osztotta a törvényszék érvelését a tekintetben is, hogy a II. r. vádlott jelentős nyelvtani hibákkal, de érthetően írt magyar nyelven. Ez pedig összhangban van a II. r. vádlott 2021. június 1-jei gyanúsítotti kihallgatása során elmondottakkal, mely szerint román állampolgár, de magyar anyanyelvű, ezért magyarul sokkal jobban ért és anyanyelvi szinten beszél; egyik nyelven sem tud azonban tökéletesen írni és olvasni.

[60] Azt a tényt, hogy Terhelt1 I. r. vádlott megértette a Terhelt2 II. r. vádlott által küldött üzenetek tartalmát, az I. r. vádlott vallomása alátámasztotta. Az I. r. vádlott az első nyomozati vallomásában - a két telefon közötti kommunikáció tartalmának elé tárását követően – kifejezetten kitért arra, hogy a II. r. vádlott által írt „aj.neki” az „adjál neki” kifejezést takarja. A törvényszék arra is helytállóan mutatott rá, hogy a II. r. vádlottnak az I. r. vádlott által írt üzenetekre adott válaszaiból az is aggálytalanul megállapítható, hogy a II. r. terhelt a leírt magyar nyelvű szövegeket megértette.

[61] A törvényszék részletesen rögzítette az elsőfokú határozatban a Terhelt1 I. r. vádlott által tett vallomásokat, és helyesen utalt arra, hogy az I. r. vádlott vallomása a jelen ügy elbírálása szempontjából releváns körülmények tekintetében ellentmondásos volt, így különösen abban, hogy az élettársa a sértett kapcsán milyen információk birtokában volt (tudta-e, hogy a sértett mit csinál, mivel foglalkozik, valamint, hogy az I. r. vádlottnak fog dolgozni), emellett következetlen volt az élettársának küldött üzeneteket, valamint az élettársa magyar nyelvtudását és olvasási képességét érintően is. Helyesen mutatott rá arra az elsőfokú

bíróság, hogy az I. r. vádlott az e körben tett vallomását a tárgyaláson teljesen megváltoztatta, amikor azt adta elő, hogy a II. r. vádlott telefonját elvette, és arról ő maga küldött sms-eket a saját telefonjára, sőt azt is állította, hogy az üzenetek egyrészét a sértett írta.

[62] Az okirati bizonyítékokat és a vallomásokat megfelelően értékelve, a törvényszék helyesen jutott arra a következtetésre, hogy nem fogadható el Terhelt1 I. r. vádlott nyomozati szakban tett azon vallomása, mely szerint úgy írt üzeneteket Terhelt2 II. r. vádlottnak, hogy a II. r. terhelt azokat nem értette, illetve az I. r. vádlottat nem érdekelte, hogy élettársa azt érti-e, mivel ő csak szeretne volna megírni, hogy mi történt vele. Ugyancsak nem volt elfogadható az I. r. vádlottnak a tárgyalási szakban tett azon új előadása, mely szerint a II. r. vádlott telefonjáról ő maga, illetve a sértett írt üzeneteket az I. r. vádlott telefonjára. A törvényszék a vonatkozó bizonyítás tükrében helytállóan állapította meg azt is, hogy a II. r. vádlott azon védekezése, hogy magyarul írni és olvasni egyáltalán nem tud, nem állja meg a helyét.

[63] A törvényszék az indokolásában meggyőző érveléssel vezette le, hogy a sértett nyomozati szakban tett vallomásra is figyelemmel, a terheltek között rögzített üzenetváltások egyértelműen alátámasztják, hogy Terhelt2 II. r. vádlott tisztában volt az I. r. vádlott és a sértett tevékenységével, az I. r. vádlott őt a prostitúcióért kapott pénzüsszegekről tájékoztatta, emellett a II. r. terhelt az I. r. vádlottat a sértett bántalmazására is biztatta. A II. r. terhelt érintettségét az az I. r. vádlott által a II. r. vádlottnak küldött sms is nyilvánvalóvá teszi, hogy „Na a kis kurvád már megint szája vissza...”

[64] Megjegyzést érdemel, hogy Terhelt1 I. r. vádlott vallomását a sértett szabad mozgása tekintetében nemcsak a sértett vallomása, hanem más tanú vallomása is cáfolta. Terhelt1 I. r. vádlott ugyanis a nyomozás során azt vallotta, hogy a sértettet sokszor hagyta egyedül az aluljáróban, és a sértett a cím35 Szex Shopba is egyedül járt, ő soha nem kísérte el. Az ügy mikénti elbírálásában teljesen érdektelen tanú8 tanú azonban a nyomozati vallomásában úgy nyilatkozott, hogy a sértettet sohasem látta egyedül az üzletben, a sértett mindig az I. r. vádlottal együtt jött.

[65] A fentiek szerint Terhelt1 I. r. vádlott az eljárás folyamán több tekintetben ellentmondásosan nyilatkozott, de azt elismerte, hogy a sértett prostituáltként dolgozott, továbbá, hogy a sértett pénzét ő „kezelte”, és a sértett okmányait is ő tette el. A nyomozás során elismerte azt is, hogy egyszer pofon vágta a sértettet, de azt állította, hogy a sértett ragaszkodott ahhoz, hogy prostituáltként tevékenykedjen, bár ő nem szeretne volna. Az I. r. vádlott vallomását a sértett vallomása mellett a terheltek közötti üzenetváltások is cáfolják, mint ahogyan a II. r. vádlott tagadó vallomása sem volt a fentiek szerint elfogadható.

[66] A törvényszék a sértetti vallomás kapcsán is rámutatott annak következtetlenségére, és az igazságügyi pszichológus szakértő véleményére is figyelemmel a tényállás megállapítása során a sértett első, 2020. július 18. napján felvett vallomását vette alapul.

[67] A törvényszék emellett bizonyítékként vette számba a 2020. július 17. napján kelt feljegyzést és azzal összefüggésben tanú2 és tanú6 tanú vallomását is. A rendőrség által készített feljegyzésben rögzített sértetti nyilatkozat kapcsán az ítéltábla megjegyzi, hogy a büntetőeljárás törvényben előírt figyelmeztetések hiányában a sértett feljegyzésben szereplő elmondása bizonyítékként egyébként sem lenne értékelhető. Emellett tanú2 és tanú6 tanúk vallomásából az is megállapítható volt, hogy az intézkedő rendőröknek a cselekmény kapcsán valótlan nyilatkozatokat tettek. A súlyos bántalmazásra vonatkozó nyilatkozat valótlanosságát a 2020. július 18. napján, a sértett vonatkozásában készült orvosi dokumentáció is alátámasztotta.

[68] A sértett azonban az első nyomozati kihallgatása során nem a feljegyzésben rögzített és valótlanul bizonyult cselekménysorról számolt be, így nem volt akadálya annak, hogy a sértetti vallomást a törvényszék figyelembe vegye. Az ítéltábla továbbá hangsúlyozza, hogy

a sértett Terhelt1 I. r. vádlott tekintetében a későbbi kihallgatásai során is az első vallomásával lényegileg egyező vallomást tett. Így abban a körben, hogy az I. r. vádlott vette rá a prostitúciós tevékenység folytatására, amelyet az I. r. vádlott irányított, ennek keretében ő határozta meg a tarifát, ő szabta meg, hogy kihez menjen oda, kivel menjen el. Az I. r. vádlott folyamatosan felügyelte, ellenőrizte, soha nem hagyta egyedül, a kuncsaftok által adott pénzt mindig elvette, és az igazolványait is magánál tartotta. A sértett továbbá az I. r. vádlott által is elismert pofont valamennyi nyomozati szakban tett vallomásában és a tárgyaláson is megemlítette. A sértett által tett első nyomozati vallomás, mely szerint a terheltek több alkalommal fenyegették bántalmazással, összhangban van a terheltek közötti üzenetváltás tartalmával is.

[69] A sértett vallomásának rögzítése kapcsán az elsőfokú ítélet indokolása annyiban szorul pontosításra, hogy a 8. oldal harmadik bekezdésében a 80.000.- Ft helyesen 8.000.- Ft-nak felel meg.

[70] A sértett Terhelt2 II. r. vádlott vonatkozásában – ahogyan arra a II. r. vádlott védője is utalt – lényeges körülmények tekintetében megváltoztatta a vallomását, azonban a sértett még a nyomozati szakban utoljára tett, 2021. december 10-ei vallomásában is azt vallotta, hogy a II. r. vádlott megverte. A sértett csupán a tárgyalási szakban állította azt, hogy a II. r. vádlott részéről a „bántalmazás” abban merült ki, hogy egyszer véletlenül eltalálta a távirányítóval. Azt a körülményt, hogy a II. r. vádlott nem volt tisztában az I. r. vádlott és a sértett tevékenységével, valamint, hogy a II. r. vádlott semmilyen formában, így tettlegességgel és fenyegetéssel sem működött közre a bűncselekmény elkövetésében, a terheltek közötti üzenetváltások is cáfolják. A sértett vallomásának megváltoztatására magyarázattal szolgálhat, hogy az eljárás adatai szerint megkeresték őt, hogy a II. r. vádlottra tett terhelő vallomását vonja vissza, emellett az eljárás adatai szerint a cselekmény elkövetésében egyértelműen az I. r. vádlott szerepe volt a hangsúlyosabb. A sértetti vallomás következetlenségeire továbbá az igazságügyi pszichológus szakértő is magyarázattal szolgált.

[71] Az igazságügyi szakértő tárgyaláson adott véleményéből kiemelendő, hogy a szakértő szerint a sértett a terheltekkel valószínűleg saját akaratából került kapcsolatba (ez összhangban van a sértett azon elmondásával, hogy kezdetben a prostitúciós tevékenység folytatásába beleegyezett), majd, amikor már nem szeretett volna ebben részt venni, a súlyos személyiségzavarban szenvedő sértett nem volt képes a saját érdekeit felismerni és megfelelően képviselni. Az írásbeli szakvélemény ugyancsak tartalmazza, hogy a sértettnél „a mentális fékek működése elmarad az optimális szinttől, nehezen képes különféle élethelyzetek hatékony értelmi kontrollálására.” Az elsőfokú ítélet tényállása ugyan tartalmazza, hogy a sértett súlyos személyiségzavarban szenved, az ítéltábla azonban ezt indokoltnak tartotta kiegészíteni a szakértő által megállapított egyéb sértetti személyiségjegyekkel, valamint a sértett életkorával. Utóbbi kapcsán bír relevanciával, hogy az 1.számú tanú a sértettet gyerekes gondolkodásúként jellemezte, míg tanú4 tanú is kislánysónak, befolyásolhatónak, hiszékenynek, kamaszosan viselkedőnek írta le.

[72] Az igazságügyi pszichológus szakértő megfelelő magyarázatot adott arra, hogy az általa készített szakvéleményt miért változtatta meg, valamint, hogy a szexuális traumára utaló jegyek hiányát miért kötötte össze az élményszerűség hiányával. Az ítéltábla álláspontja szerint a szexuális trauma hiánya összhangban van azzal, hogy a sértett elmondása szerint korábban is folytatott már prostitúciós tevékenységet, másrészt a 2023. július 12-ei tárgyaláson is azt nyilatkozta (134. sorszámú jegyzőkönyv), hogy „fél Budapest ismer és tudják, hogy a fiúkra bukok, napi szinten cserélgettem a partnereimet., A sértetti vallomást támasztja alá tanú4 tanú vallomása is, aki elmondta, hogy a sértett nagyon sokat fiúzott, mindig rajtuk járt az esze.

[73] Az a körülmény, hogy a védelem által hivatkozott tanúk a sértetten zaklatottságot, félelmet nem láttak, összhangban van a szexuális trauma hiányával, valamint azzal a szakértői megállapítással is, hogy a sértett „lelki élete kissé rigid, viselkedéses fűrendszere rugalmatlan, kórosan beszabályozott, merev, kevés tanult sablonra hagyatkozó; viselkedéses reakcióit egyszólamúság, monotonia jellemzi”. Megjegyzést érdemel azonban, hogy a sértettel az ún. védett házban együtt lakó 1.számú tanú arról is beszámolt, hogy a cselekményt követő időszakban a sértett éjszakánként felsírt és rémálmai voltak. Ez pedig alátámasztja a sértett 2021. december 10-ei vallomását, amikor a sértett beszámolt arról, hogy amikor eszébe jut az I. r. vádlottal töltött időszak - főleg éjszakánként - szorongás jön rá, leveri a víz, gyorsabban ver a szíve, és szédül.

[74] A törvényszék helytállóan tárta fel kétségeit a cselekmény elkövetésének időszakában a vádlottakkal és a sértettel együtt lakó tanú3 tanú vallomását érintően is, és jutott arra a következtetésre, hogy a tanú elfogulatlanak nem tekinthető. E körben helyesen utalt a tanú vallomásának következetlenségére, valamint az I. r. vádlotthoz fűződő ambivalens viszonyára („szereti, de fél tőle”). Megjegyzést érdemel, hogy a tanú még annak kapcsán is ellentmondásosan nyilatkozott, hogy az I. r. vádlott és a sértett egyáltalán prostitúciós tevékenységet folytattak-e, vagy sem, emellett a tanúvallomás hitelességét érintően az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a tanúnak az I. r. vádlott mellett a sértettel is volt szexuális kapcsolata.

[75] A fentiekre is figyelemmel az ítéltábla megállapította, hogy a védői fellebbezések indokolásában írt bizonyítékelemző tevékenység a törvényszék által megvizsgált és figyelembe vett bizonyítékok újra-, illetve átértékelését célozta. A bizonyítékok eltérő értékelésére azonban csak akkor lett volna lehetőség, ha az elsőfokú ítélet – a védelem által megjelölt tények tekintetében – megalapozatlan és ennek kiküszöbölése során az ítéltábla – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – a törvényszéktől eltérő tényeket állapít meg, és csak szigorúan ezen eltérő tények vonatkozásában. Ennek hiányában azonban a törvényszék mérlegelő tevékenységét támadó fellebbezések nem vezethettek eredményre.

[76] A törvényszék a tényállásban rögzített tényekből okszerűen következtetett Terhelt1 I. és Terhelt2 II. r. vádlott bűnösségére, a terhükre megállapított bűncselekmény jogi minősítése is törvényes.

[77] A törvényszék megfelelően járt el, amikor a Btk. 2. § (1) bekezdése alapján az elkövetéskor hatályos büntető anyagi jogi rendelkezéseket alkalmazta. Ennek kapcsán helyesen utalt arra, hogy az emberkereskedelem és kényszermunka tényállása 2020. július 1. napjától jelentős módosításon esett át az emberkereskedelem áldozatainak kizsákmányolása elleni fellépés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi V. törvény alapján, és az elkövetési időre figyelemmel, jelen ügyben már ezen új szabályok voltak alkalmazandók.

[78] Az emberkereskedelem és kényszermunka védett jogi tárgya az Alaptörvény II. cikkben megfogalmazott emberi méltósághoz való jogból eredő önrendelkezési jog azon eleme, hogy az ember a maga személyében ember marad, és nem válhat eszközzé vagy tárggyá. Az Alaptörvény III. cikk kimondja azt is, hogy senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgáltatásban tartani, illetve azt is, hogy tilos az emberkereskedelem.

[79] Így az irányadó tényállás alapján annak vizsgálata volt szükséges, hogy a sértett önrendelkezési joga csorbult-e a vádlottak magatartásának eredményeként.

[80] A Btk. 2020. július 1-jei módosításának eredményeként a tényállásból kikerült a kizsákmányolási célzat, a Btk. 192. § (2) bekezdésében már a rendszeres előny szerzésének

célzata szerepel. A korábban hatályos Btk. a kizsákmányolási célzattal összhangban a kizsákmányolást is definiálta, így a Btk. 192. § (8) bekezdése alapján a kizsákmányolás a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott sértett e helyzetének kihasználásával előny szerzésére törekvést jelentette. A 2020. július 1-jén bekövetkezett módosítással a kiszolgáltatott helyzet kihasználása a törvényszék által helyesen idézettek szerint a Btk. 192. § (2) bekezdésének a) pontjában jelenik meg.

[81] A törvényszék helyesen hivatkozott a kiszolgáltatott helyzettel visszaélés kapcsán a 2011/36/EU irányelv 2. cikk (2) bekezdésére.

[82] Kiszolgáltatott helyzetben tehát az van, akinek nincs tényleges vagy elfogadható választási lehetősége az elkövető által célzott tevékenység végzése kapcsán, az elkövető pedig ennek kihasználásával törekszik előnyszerzésre. A kiszolgáltatott helyzet megállapítható akkor is, ha azt az elkövető idézte elő, vagy tőle függetlenül (akár emberi magatartástól független körülmények alapján) alakult ki, a kiszolgáltatott helyzet kapcsán tehát annak oka és felróhatósága közömbös.

[83] A kiszolgáltatott helyzet fennállására jellemzően külső szemlélő számára is észlelhető körülmények utalhatnak. Ezek azonosítása, majd e körülményekből és az eljárás egyéb adataiból a jogkövetkeztetések levonása a jogalkalmazók, végeredményben a bíróság feladata. Az alapul fekvő körülmények felismeréséhez ugyanakkor támpontot nyújthat a 2011/36/EU irányelv 11. cikkének való megfelelést szolgáló, az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről szóló 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendelet mellékletében szereplő az emberkereskedelem valószínűsíthető áldozatainak felismerését segítő szempontrendszer. E szempontrendszer alapját képező körülmények azonban nem kizárólagosak, és önmagukban e tényezőkből nem lehet következtetni az emberkereskedelem és kényszermunka törvényi tényállási elemeinek megvalósulására, mivel az minden esetben a beszerzett bizonyítékok, és az azok alapján megállapítható tények és az azokból levonható ténybeli és jogi következtetések függvénye, azaz mindig a konkrét ügyben feltárt körülmények alapján lehet eldönteni, hogy a kiszolgáltatott helyzet megállapítására sor kerülhet-e.

[84] A másodfokú bíróság osztotta a törvényszék érvelését a jogi minősítés kapcsán, és egyetértett azzal, hogy az ügydöntő határozat indokolásában megjelölt körülmények alapján megállapítható, hogy az elkövetés időszakát megelőzően, és annak időszakában a sértett kiszolgáltatott helyzete fennállt. Ezt nemcsak a sértett lakhatási lehetőségének, munkaviszonyának és jövedelmének hiánya alapozza meg, hanem a sértett életkora, személyiségszerkezete, az alacsony iskolai végzettsége (az általános iskola nyolc osztályát sem végezte el) és a stabil, támogató családi háttér hiánya is. Utóbbi kapcsán az ítéltábla lényegesnek tartja hangsúlyozni, hogy a bűncselekmény elkövetését követően a sértett nem a nagyszüleihez került, hanem védett szálláshelyre költözött, amely az emberkereskedelem lakhatással nem rendelkező áldozatainak ellátását célozza. Az elsőfokú ítélet tartalmazza, hogy a sértett nagyapja, tanúll tanú a sértett korábbi gyámja volt. A tanú vallomásából azonban az is kiderül, hogy a tanú a sértettel kapcsolatos magatartási problémák és a sértett folyamatos szökei miatt lemondott a gyámságról, ezért a sértett állami gondozásba került, és a cselekmény elkövetésének időszakában az időközben nagykorúvá vált sértettel semmilyen kapcsolatban nem álltak.

[85] A Btk. 192. § (2) bekezdésének a) pontjában szereplő „rábírás” kapcsán a törvényszék helyesen emelte ki, hogy a munkavégzésnek, szolgáltatásnyújtásnak, jogellenes cselekményeknek többszöri, rendszeres magatartásoknak kell lenniük, a rábírás ezek végzésére irányul. A 2011/36/EU irányelv 2. cikk (4) bekezdés szerint az emberkereskedelem áldozatának a tervezett vagy megvalósított kizsákmányoláshoz adott beleegyezése nem vehető figyelembe, ha az (1) bekezdésben meghatározott elkövetési módok bármelyikét alkalmazták, beleértve a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélést is. Ennek értelmében a

kiszolgáltatott helyzetben lévő sértett a szabadságát, emberi méltóságát sértő cselekmény elkövetésébe érvényes beleegyezést nem adhat, beleegyezése az adott tevékenység végzéséhez - helyzetéből fakadóan - sosem lehet önkéntes, ekként a rábírás - ha az a törvényben meghatározott módok valamelyikén történik - megvalósulhat a sértett ellenkezésének hiányában, akár egyetértése mellett is.

[86] Jelen esetben a sértettet Terhelt1 I. r. vádlott vette rá a prostitúciós tevékenység folytatására, mellyel a sértett kezdetben egyetértett, később azonban, amikor kifejezésre juttatta a helyzettel kapcsolatos ellenérzéseit, a terheltek szükség szerint erőszakot, illetve fenyegetést alkalmaztak vele szemben feladata megfelelő ellátása érdekében. A terheltek a sértett kiszolgáltatott helyzetét a befolyásolható sértett számára egy idegen környezetben is fenntartották azzal, hogy az I. r. vádlott a sértett jövedelmét az első pillanattól kezdve elvette, a sértett személyazonosító iratait is megszerezte, emellett a sértett tevékenységét folyamatosan felügyelte, ellenőrizte és irányította. A kiszolgáltatott személy tartózkodási helyének meghatározása, a szabad mozgás korlátok közé szorítása és ellenőrzése, a kiszolgáltatottság miatt szükséges alapellátás biztosítása mind olyan magatartás, amely az emberkereskedelem véghezvitelét, a kizsákmányolást, illetve annak fenntartását hivatott szolgálni. (BH2023. 90.) A rendelkezésre álló adatok szerint Terhelt2 II. r. vádlott egyetértett az I. r. vádlott cselekményével, abban őt támogatta és erősítette, emellett fenyegette és egy alkalommal bántalmazta is a sértettet annak érdekében, hogy megfelelően végezze a feladatát, és az I. r. vádlottat is arra bízta, hogy szükség esetén erőszakosan lépjen fel a sértettel szemben, így a törvényszék helyesen állapította meg, hogy a vádlottak a cselekményt társtettesként valósították meg.

[87] A fentiekre figyelemmel nem volt lehetőség a Btk. XIX. fejezetében szabályozott valamely nemi erkölcs elleni bűncselekmény megállapítására.

[88] Az ítéltábla a büntetés súlyosítását és enyhítését célzó fellebbezések kapcsán az alábbi, a büntetés céljára és a büntetés kiszabásának elveire vonatkozó anyagi jogi rendelkezéseket hívja fel.

[89] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el [Btk. 79. §]. A büntetést a Btk.-ban meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

[90] Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke az irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele [Btk. 80. § (2) bekezdés]. Jelen ügy tárgyát képező bűncselekmény büntetési tételének középértéke 7 év 6 hónap.

[91] Az 56. BK vélemény rögzíti, hogy a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő (összefoglalóan a büntetést befolyásoló) körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[92] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket lényegében helyesen tárta fel és kellő nyomatékkal értékelte.

[93] A 2/2017. (II. 10.) AB határozatban és az 56. BK vélemény III.10. pontjában írtakra figyelemmel azonban az időmúlás mellett enyhítő körülményként kellett értékelni kisebb nyomatékka a büntetőeljárás elhúzódását is, amelyre az ítélet indokolásában a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja alapján utalni kell. A bűncselekmény elkövetésétől a jogerős elbírálásig több mint négy év telt el, míg a terheltek első gyanúsított ki hallgatására 2021. június 1. napján került sor, és a velük szemben megindult büntetőeljárás egyrésze alatt a terheltek előzetes fogvatartásban is voltak.

[94] Az 56. BK vélemény II.4.pontja szerint enyhítő körülmény, ha az elkövetőnek tartásra, illetve nevelésre szoruló hozzátartozói vannak, ez azonban nem vehető figyelembe annak javára, aki gondoskodási köteleességét nem teljesíti. Így a törvényszék helyesen járt el, amikor a kiskorú gyermekek létét nem értékelte enyhítő tényezőként.

[95] A cselekmény jelentős tárgyi súlyára, a Terhelt1 I. r. vádlott személyiségében rejlő társadalomra veszélyesség magasabb fokára és a súlyosító körülmények nagyobb nyomatékára, különösen a terhelt többszörösen büntetett előéletére és a cselekmény büntetőeljárások hatálya alatti elkövetésére figyelemmel az ítéltábla nem látott lehetőséget a Terhelt1 I. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés mérséklésére, azonban a konkrét ügy egyedi jellemzői alapján büntetés súlyosítását sem tartotta indokoltnak.

[96] Az 56. BK vélemény III.3.pontja értelmében a bűncselekmény tárgyi súlyát nagymértékben a cselekmény káros következményei határozzák meg, ezért azokat a büntetés kiszabásánál mindig figyelembe kell venni. A jelen ügy tárgyát képező bűncselekmény esetén elsősorban a pszichikai következményeknek van jelentősége, bár a sértettet a cselekmény kapcsán anyagi jellegű hátrány is érte. Az eljárás során feltárt adatok alapján nem állítható, hogy a cselekménynek a sértett esetében pszichés következményei nem voltak, azonban a szakértői vélemény alapján az kétséget kizáró módon megállapítható volt, hogy a cselekménnyel összefüggésben nála trauma nem alakult ki.

[97] Terhelt2 II. r. vádlott tekintetében a terhelt büntetlen előéletére, a cselekményben játszott kisebb szerepére figyelemmel – a belső arányosság követelményének is eleget téve – az ítéltábla lehetőséget látott az enyhítő szakasz alkalmazásával [Btk. 82. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] enyhébb büntetés kiszabására, így az ítéltábla esetében a szabadságvesztés tartamát 4 évre csökkentette. Az ítéltábla a II. r. vádlott kapcsán – a sértett módosított vallomásra figyelemmel – azt is értékelte, hogy a sértett a II. r. vádlott felelősségre vonását nem kívánta.

[98] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára, az előzetes fogvatartás beszámítására, a bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezés törvényes.

[99] A fentiekre tekintettel az ítéltábla – a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen – a fellebbezéssel támadott elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, míg egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[100] A Btk. 92. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet kihirdetésétől 2024. május 2. napjáig letartóztatásban töltött időt is be kellett számítani a kiszabott szabadságvesztésbe.

[101] A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről hozott rendelkezés a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontján, a Be. 574. § (1) bekezdésén, valamint a Be. 613. § (1) bekezdésén alapul.

[102] Az ítéltábla a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás, valamint a bűnügyi nyilvántartás adatai alapján pontosította a terheltek lakcímét, az I. r. vádlott tényleges tartózkodási helyét, valamint a II. r. vádlott anyja nevét [Be. 604. § (3) bekezdés c) pont]

[103] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt előírások zárják ki, mivel az elsőfokú bírósággal ellentétes döntés a másodfokú eljárás eredményeként nem született.

Budapest, 2024. november 12.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke, Dr. Zsótér Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 2024. január 15. napján kihirdetett 214.B.139/2022/157. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 4.Bf.137/2024/32. számú határozata folytán – 2024. november 12. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. november 12.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.
a tanács elnöke